

Visíme na tenkej nitke

Hop alebo trop - v takej situácii sa nachádzajú pestovatelia cukrovej repy. Začiatok tohtoročnej sezóny im výrazne skrížil plány v pokračovaní sebestačnosti v produkcii cukrovej repy. Ukončenie činnosti cukrovaru v Trenčianskej Teplej a dôsledky extrémneho sucha výrazne zneistili zostávajúcich pestovateľov cukrovej repy. Aj o motivácii pokračovať v pestovaní však bolo Valné zhromaždenie Zväzu pestovateľov cukrovej repy Slovenska, ktoré sa uskutočnilo v Hlohovci 2. júna. Bolo volebné - predsedom zväzu až do roku 2029 ostal Robert Kovács, podpredsedom Igor Jakubička.

Nelahké obdobie, no odhodlanie repu nespustiť - takto by sa dala zhodnotiť nálada delegátov Valného zhromaždenia Zväzu pestovateľov cukrovej repy Slovenska (zväz je členom Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory). Správa predsedu zväzu Roberta Kovácsa pred delegátmi jasne pomenovala stav, v akom sa sektor repy aktuálne nachádza.

Autá, zbrane a potraviny ...

Za najzávažnejšiu udalosť označil Robert Kovács zánik cukrovaru na Považí. Strata poslednej bašty potravinovej sebestačnosti vo vertikále repa-cukor, ukončenie pestovania repy u časti poľnohospodárov a otázka, čo pestovať na plochách pôvodne vyčlenených pre repu otvára už mesiace množstvo otáznikov, ako sa Slovensko dokáže vysporiadať s náhlym a nezvratným rozhodnutím nemeckých vlastníkov dnes už bývalého cukrovaru na Považí.

Tento februárový verdikt má priamy dopad na zníženie výmer cukrovej repy a zvýšenie závislosti krajiny od dovozov ďalších agropotravinárskych komodít, v tomto prípade cukru. Vidiecka ekonomika sa oslabuje, čoho dôkazom je aj strata pracovných miest nielen v bývalom cukrovaru, ale aj

v nadväzujúcich odvetviach. Tento trend zároveň znižuje schopnosť krajiny reagovať na výkyvy na svetových trhoch a ohrozuje dlhodobú stabilitu domácej potravinovej výroby.

„Predpokladáme, že deficit zahraničného obchodu sa zánikom cukrovaru zvýšil o 50 miliónov eur. Za celý minulý rok pritom saldo zahraničného obchodu prevýšilo 2,81 mld. eur. Hlavne, že budeme vyrábať zbrane a autá. Otázka, čo budeme jesť, asi trápi len niektorých. Štát sa musí rozhodnúť, či tu chce mať produkovaný cukor alebo nie,“ uviedol počas valného zhromaždenia predseda zväzu Robert Kovács.

Sucho

Valné zhromaždenie repárov sa konalo v Hlohovci, v regióne s tradičným zastúpením poľnohospodárstva a pestovania poľných plodín vrátane repy. Aj táto producentská oblasť utrpela nedostatkom zrážok. Vlahový deficit bol delegátom valného zhromaždenia ilustrovaný na príklade regiónu Serede, kde v marci napršalo len 12 mm zrážok, v apríli 3 mm a v máji 40 mm zrážok. Celkovo sa odhaduje, že pre sucho rastie v pôde aktuálne len 75tisíc jedincov repy na hektár, namiesto štandardných 95tisíc. Odhady úrod na začiatku júna sú na úrovni pod 60 ton na hektár. Pestovatelia združení vo zväze avizujú škody vo výške 4,7 mil. eur a to aj preto, že repári majú možnosť zavlažovať porasty len na ploche cca 500 ha, čo je kriticky málo.

Znovuzvolení

„Slnko vždy vyjde, aj keď je akokoľvek zamračené“, uviedol znovuzvolení predseda Zväzu pestovateľov cukrovej repy Slovenska Robert Kovács tesne po zvolení. Pozitívne myslenie a najmä motivácia pre zostávajúcich pestovateľov sú teraz zásadné. Rovnako ako aj správne uchopenie výziev, ktoré si zväz po volebnom valnom zhromaždení vytýčil na najbližšie mesiace. Za hlavné priority označil Robert Kovács tri: ustáť zánik cukrovaru v Trenčianskej Teplej a zabezpečiť potravinovú sebestačnosť v cukre aspoň na úrovni 65-70%; vysporiadanie sa s tohtoročným

extrémnym suchom a práca na Národnom a regionálnom partnerskom pláne tak, aby sa v ňom vedeli nájsť aj slovenskí repári. Samozrejmosťou je pokračovať v práci na tom, aby sa aj v novom programovom období zachovalo zaradenie cukrovej repy ako plodiny špeciálnej rastlinnej výroby s viazanou podporou príjmu a aby sa aj na repu naďalej vzťahovala podpora prostredníctvom zelenej nafty.

Napomôcť intenzívnejšiemu pestovaniu repy aj po odchode cukrovaru na Považí chce pomôcť aj posledný cukrovar pracujúci na území Slovenska – cukrovar v Seredi – Slovenské cukrovary s.r.o. Jeho konateľ Adrián Šedivý bol prítomný aj na valnom zhromaždení zväzu pestovateľov repy.

Motivácia a zvyšovanie kapacít

Vo svojom príhovore sa sústredil na motiváciu a predstavil prvé opatrenia v Seredi, ktoré súvisia so zvyšovaním spracovateľskej kapacity pre repu aj od pestovateľov pôvodne patriacich po Trenčiansku Teplú. Sereď po zatvorení považského cukrovaru pribrala do obchodnej spolupráce 50 pestovateľov a pri plánoch s navyšovaním kapacít chcú v budúcnosti repu spracovávať ešte od ďalších 20-30 pestovateľov.

„Pre nás to má obrovský význam. Musíme spoločne zastaviť degradáciu cukrovarníctva na Slovensku, mať aspoň jeden funkčný cukrovar v krajine a spoločne udržať minimálne 70% výroby cukrovej repy. Máme dostatočné predpoklady na to, aby sme dokázali situáciu zastabilizovať. Práve preto chceme pestovateľov podporiť a motivovať, aby repu pestovali aj v ďalšom období. Máme pripravených 7,4 mil. euro, aby sme investovali do novej difúzie na zvýšenie spracovateľskej kapacity. Budeme ďalej pracovať aj na tom, aby sme inštalovali vertikálny kryštalizátor na 7000 ton spracovateľskej kapacity denne,“ vymenoval pripravované zmeny seredského cukrovaru Adrián Šedivý.

Cieľom cukrovej vertikály je v horizonte 5-8 rokov postupný návrat k stratenej sebestačnosti vo výrobe slovenského cukru.